

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

HUBERT

Toneelspel in drie bedrijven

1880

door

KRISTIAAN DE BOEL

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1987

(N° 1163)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste 8 tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

© 1987 Kristiaan de Boel
© 1987 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

P E R S O N A G E S.

HUBERT	
MARK	Huberts opvoeder Koorleider zang 1 en 2
MOEDER	van Hubert
VADER	van Hubert
MARIAN	Huberts zus Koorleidster zang 3
FRANK	Huberts vriend
BEA	Huberts lief
POLITIEAGENT	
KOOR 1	het pessimistische halfkoor
KOOR 2	het optimistische halfkoor

(3 dames - 5 heren)

V O O R S P E L.

(Mark is aan het schrijven. De wekker op de boekenkast staat op negen uur. De bel rinkelt en Mark verdwijnt door de deur. Hij komt terug met een man en een vrouw, beiden in de dertig, ouders van Hubert.)

MARK: Gaat u maar zitten waar er plaats is... Koffie?

MOEDER: Nee, dank u, we willen niet te lang blijven want we moeten nog boodschappen doen.

(De man en de vrouw gaan naast elkaar zitten)

MARK: Er valt in feite niet veel te zeggen, alles wat ik u over Hubert zou kunnen vertellen hebt u zelf wel al aan den lijve ondervonden. De laatste tijd wordt het wel weer erger en erger.

MOEDER: Dat is het teken dat er een crisis op komst is, dat hij weer iets zal uitspoken of dat hij weer eens zal wegvluchten.

MARK: Nee, erger. OOK vorige week aan de haven heeft hij gestolen, ook vorige week is hij weggelopen, maar hij was handelbaarder dan nu... ik weet het niet... het is totaal geen oplossing hem bij u terug te sturen maar ik zie het ook helemaal niet als oplossing.

VADER: Als straf?

MARK: Nee, gewoon als noodzaak, als wanhoopsdaad. Ik weet niet meer wat ik er moet mee doen.

VADER: Er is niets meer mee te doen. Wij hebben geprobeerd, de sociale assistente heeft geprobeerd, in Brussel hebben ze geprobeerd toen hij daar op kollege zat, maar zonder resultaat. Nu hebt u ook geprobeerd, met resultaten voor enkele weken, maar dan weer hetzelfde liedje... Ik breek ooit nog eens zijn beide benen om hem in huis te houden.

MARK: (opgewonden) U wou reeds zijn benen breken toen hij tien jaar oud was en voor het eerst van huis was weggelopen! En u, mevrouw, liet uw man begaan met dergelijke uitlatingen ook al liet u aan Hubert het tegengestelde blijken...

MARK: ... naar wie moest hij nu luisteren? Naar zijn moeder die hem troostte of naar zijn vader die hem sloeg?

VADER: (licht verwijtend tot zijn vrouw) En nu luistert hij naar niemand meer.

MOEDER: Nee, hij is volkomen willoos. Hij doet alles wat maar niet normaal is; hij slaapt als hij niet moet slapen en is 's nachts wakker... hij weigert te eten samen met de anderen en rooft op andere momenten de koelkast leeg. Op de tееvee kijkt hij naar de meest onbenullige programma's, ook als die hem geen barst interesseren. Waarom dan?

MARK: Omdat hij deze wereld haat. Hij zoekt een andere, niet deze. Luistert u maar eens naar de muziek waar hij zo mee dweept! "Vlucht uit deze wereld", "Ga dansen en vergeet alles", en nog van dat.

VADER: Waar is hij nu?

MARK: Sigaretten gaan halen. Hij moest al terug zijn.

VADER: Als hij niet weer weggelopen is. Toen hij die keer een maand verdwenen is, was het ook om sigaretten te gaan kopen.

MARK: (wanhopig) Nee, niet weer, alsjeblieft! (Het is een tijd stil. Huberts vader ontsteekt een sigaret en biedt er een aan aan de anderen. Die weigeren zwijgend)

MOEDER: Als het zo zit kunnen we evenzeer opstappen. (Ze kijkt vragend naar Mark) We kunnen onze doen en laten niet blijven richten naar de grillen van mijnheer... ik weet het, het is allemaal mijn schuld, ik heb hem te vroeg gekregen, ik heb er altijd problemen mee gehad, het is nooit anders geweest. Maar met onze Marian ligt dat toch anders.

MARK: Nooit vele problemen mee gehad?

MOEDER: Nooit, nooit, nooit. Ze gaat naar school, doet wat haar gevraagd wordt in huis, ze gaat niet om met slecht volk want ik controleer haar in alles wat ze doet.

MARK: Bijvoorbeeld?

MOEDER: Bijvoorbeeld... ja, bijvoorbeeld wanneer ze bij een vriendin gaat. Dan bel ik uit voorzichtigheid steeds naar de moeder om te zeggen dat Marian er aankomt en wanneer ze thuiskomt bel ik weer om te vragen wanneer ze vertrokken is.

MARK: En Marian weet dat?

MOEDER: Natuurlijk.

VADER: (naar zijn vrouw wijzend) Ze maakt er zich wel vrij belachelijk door bij de andere moeders.

MOEDER: En dan?

MARK: En wat denkt Marian van haar broer?

MOEDER: Ze heeft me er nooit veel over gezegd. Maar ze houdt wel van hem.

VADER: Ze trekken altijd aan hetzelfde eind. Maar met Marian, daar valt tenminste nog mee te praten.

MARK: Ook met Hubert. Men mag de moed niet opgeven.
(Het is een tijdje stil.)

MOEDER: Nu moeten we gaan, hij komt er toch niet aan. Stuur u hem maar bij ons als u hem ziet. Over een half uurtje zijn we thuis. Als ik hem voor het middageten niet zie bellen we wel.
(Ze staan alledrie op en verdwijnen door de deur.)

E E R S T E Z A N G .

K 1: arme moeder
arme vader
wat hebben ze misdaan?
waar ligt hun fout?
waarom zo'n rampalige zoon?
waarom zo'n ellende?
er valt niets aan te doen
er zijn nu eenmaal onopvoedbare kinderen.

MARK: Wat een rottigheid, wat een ellende! Jullie hebben gelijk. Maar zeg nu niet dat er niets aan te doen is want dan kan ik wel inpakken.

MARK: Maar wat moet ik doen, waar moet ik beginnen? Ik weet het niet meer, ik ben ten einde raad.

K 2: een trieste situatie inderdaad
niet weten welke kwaal je moet bestrijden
wie zoekt die vindt en wij zullen zoeken
waar zit de kwaal?
zal een vraag met antwoord zijn
daar zit de kwaal! zullen we zeggen
weg met de kwaal! zullen we schreeuwen
leve Hubert! zullen we zingen.

MARK: Zulke woorden hoor ik veel liever. Ik mag niet wan-
hopen. Dank u jongens, voor jullie raad.

K 1: al een maand zoek jij de kwaal
en je rent achter Hubert
hij houdt je voor de gek
al een maand zonder resultaat
luistert hij meer dan de eerste dag? neen
is hij opener geworden? neen
heeft hij onze hulp gewaardeerd? neen
zijn wij er beter bij geworden? neen.

MARK: Jullie hebben gelijk, ah, waar ben ik aan begonnen.
Allerhande plannen heb ik in de steek gelaten voor die
knul en nu, nu heb ik niets meer...

K 1: gebruik je gezond verstand Hubert was veranderd, hij
is hervallen, wie herinnert zich de eerst dag?
Hubert was bang als een dier zoals nu
maar intussen zagen we hem ook blij
er is verandering en de kwaal is niet eeuwig
we kennen haar nog niet
maar weten dat we sterker zijn dan haar.

D O E K.

E E R S T E A K T.

(Mark op de scène. Een jongen komt luidruchtig binnenstormen. Het is Huberts vriend Frank. Hij is nogal slordig gekleed en draagt een verband rond zijn rechteronderarm.)

FRANK: Hallo, Mark, de voordeur stond open, ik ben dus maar binnengekomen.

MARK: Ik had ze voor jou laten openstaan vijf minuten geleden. Huberts ouders zijn hier geweest...

FRANK: Heb je me daarvoor opgebeld?

MARK: Ja, om te praten over Hubert. Straks komt ook Bea.

FRANK: Zijn lief?

MARK: Ja, een van zijn lieven.

(Frank lacht luidkeels.)

FRANK: Je bent altijd weer even leuk, zo zie ik je graag.

(Hij klopt uitbundig op Marks schouders.)

MARK: Kalm, kalm, je eet mij nog op. (weer luidkeels gelach van Frank) Wat heb je trouwens met je arm uitgespookt? Weer gevochten op straat?

FRANK: Een werkongeval.

MARK: En je werkt niet!

FRANK: Hozeo ik wer niet? Ze hebben mij een paar dagen aangenomen bij de gemeente... om gevels te schilderen.

MARK: En bij het schilderen heb je je arm verzwikt en in een verband moeten steken. Als ik dat niet geloof, maak je me wel iets anders wijs, zeker. Kom, wie gelooft nu zo'n dingen? (Het is een tijdje stil.)

FRANK: Maar zij zijn begonnen, het was de bende van Meulstede. Zware jongens, Turken en zo.

MARK: En jullie hebben lekker meegedaan. Wie was er allemaal bij? Pascal zeker, waarschijnlijk ook Mario en Filip en misschien wel de kleine, filipke. En zeg maar ja, ook Hubert zal er wel bijgeweest zijn.

FRANK: Ja.

MARK: En waarom allemaal?

FRANK: Zij zijn binnengekomen bij André waar wij al allemaal zaten. En ze begonnen als gekken op de flipperkast te slaan en kabaal te maken. André wou iets zeggen maar het was al te laat. Mario was opgestaan en had Verwey, de aanvoerder van de anderen, van de flipperkast afgeduwd. Toen zijn ze beginnen knokken, en op een twee drie was gans het café erbij betrokken.

MARK: Politie?

FRANK: Nee. Toen die eraankwamen zijn we allemaal weggelucht. Ze hebben ons niet eens achternagezeten.

MARK: Dat hoefde voor hen ook niet.

(Frank had tot nu toe op de rand van de tafel gezeten. Hij ziet nu de gitaar in de hoek, neemt ze en gaat zitten op een stoel.)

FRANK: Hoezo, dat hoefde voor hen niet?

MARK: Het volstond dat ze jullie namen aan André vroegen. Hij kent jullie stuk voor stuk.

FRANK: André praat niet...

MARK: ... tot wanneer hij praat.. Niemand komt graag met de politie in aanraking.

FRANK: Tenzij wij. (Er verschijnt een brede grijns op Franks gezicht. Hij begint nu pogingen te ondernemen om een wijsje te spelen op de gitaar: Broeder Jacob.)

MARK: Tenzij jullie, ja. Maar geloof maar niet dat André jullie namen niet zou doorgeven wanneer de politie het hem vraagt. Nu zijn jullie een deel van zijn broodwinning omdat jullie daar altijd zitten, maar geloof me, zijn jullie er niet meer, dan komen er anderen. Het is al jaren zo.

FRANK: (Ironisch) En Mark kan het weten.

(Frank spreekt terwijl hij intens met de gitaar bezig is. De bel gaat. Mark staat op en verdwijnt. Frank alleen op scène, terwijl hij nu Deep Purple, Smoke on the water op een enkele snaar nabootst. Mark komt binnen met Huberts lief Bea, een overdreven geschminkt meisje.)

FRANK: Ha, Bea.

BEA: Hallo, (en tot Mark) Na wat zoeken heb ik het toch gevonden. (Ze gaat zitten en slaakt een diepe zucht. Dan kijkt ze vragend naar Mark en wijst ze naar de stoel waarop ze is gaan zitten) U zat toch niet hier?

MARK: Nee nee, doe maar. En het is jij, niet u, weet je? (Het is een tijdje stil.)

BEA: Waarom moest ik onmiddellijk hierheen komen? Is er iets met Hubert?

MARK: Vanaf vandaag woont hij hier niet meer.

BEA: Je hebt hem aan de deur gezet.

MARK: Ja, ik ben ten einde raad.

FRANK: En wij, wat hebben wij ermee te maken?

MARK: Jullie moeten mij helpen Hubert te begrijpen. Jullie weten veel meer over hem dan ik.

BEA: Wij?

MARK: Ja, jullie. Ben je daar dan niet van overtuigd?

BEA: Neen, want Hubert spreekt niet veel met mij over ernstige dingen.

MARK: Waarom niet? Je bent toch zijn lief?

(Frank herneemt zijn gitaargetokkel, ditmaal iets luidruchtiger.)

BEA: Het schijnt zo, ja. Maar toch zegt hij me niet veel van wat hij doet. Ik kom het altijd van anderen te weten.

FRANK: Van wie? Van mij zeker?

BEA: Ja, maar nog meer van de anderen met wie hij altijd weggaat, van Mario, en van de kleine, van dat groepje uit de Sleepstraat...

MARK: (tot Frank) Hou die gitaar nu eens wat stil. Je werkt op mijn zenuwen.

FRANK: Toe, laat mij eens wat spelen, ik speel graag gitaar.

MARK: (Lachend) Een muzikaal wonder in wording. (Tot Bea) Met Hubert vrij je dus alleen maar.

BEA: Nee, je moet nu niet overdrijven, maar...

MARK: Maar? Het scheelt niet veel.

BEA: Nee, het scheelt niet veel.

MARK: En je hebt er waarschijnlijk niets op tegen?

BEA: Nee, waarom? Het is toch normaal voor een meisje van zestien. Waarom altijd problemen zoeken? Ik heb al problemen genoeg op het werk, dus als ik gedaan heb wil ik wel mijn zin doen.

MARK: En Hubert geeft je die?

BEA: Als we vrijen, ja.

MARK: Maar beseft je dan niet dat die jongen tot over zijn oren in de problemen zit?

BEA: Dat kan hem niet bommen. Dus mij ook niet. Het is beter zo, we zijn gelukkig met elkaar.

(Frank houdt zich buiten het gesprek en begint nu de gitaar hard aan te slaan. Na een poosje:)

MARK: Frank wees stil.

FRANK: Verdomme, wat zit ik hier te doen?

MARK: Luister en spreek als je iets te zeggen hebt. Of kan het je allemaal niet schelen?

FRANK: Mij wel, ja. Waarom zeg je zoiets, Mark? Je weet dat ik voor Hubert veel over heb, ik heb hem van de straat opgeraapt en hier gebracht!

(Ontroerd legt Mark zijn hand op Franks schouder en drukt hij hem tegen zich aan.)

MARK: Frank... (En na een poosje weer tot Bea.) Ik weet niet of jullie gelukkig zijn met elkaar. Jij bent zoals Hubert. Jullie trachten alles te vergeten, te ontvluchten. Maar vertel me niet, Bea, dat je gelukkig bent wanneer hij je langs de telefoon uitscheldt voor al wat lelijk is... telkens als ik hem naar jou hoor telefoneren is dat zo. Vertel nu niet dat je gelukkig was telkens wanneer je te weten kwam dat hij met een andere had aangepapt.

BEA: (roepend) Het kan me allemaal niet schelen!

MARK: Dat is het. Je doet je ogen toe, het kan je niet schelen. maar je ziet dat noch Hubert noch jij daar veel beter van geworden zijn.

MARK: Hij behandelt je als een vod, hij vrijt met vijf meisjes tegelijk en doet niet eens de moeite om je dat te verbergen. (Mark verheft zijn stem) Is het dat wat je wil?

(Stilte. Ook Frank houdt zich stil.)

BEA: Een keer heeft hij ernstig met mij gesproken. (Pauze) Over zijn moeder. (pauze) Haar vader was gestorven en hij vond het erg dat hij haar had zien huilen. (Pauze) Maar toen hij haar had gezegd: "Neem een zakdoek om je tranen te drogen" had ze geantwoord: "Mijn vader door, mijn moeder verleden jaar gestorven. Er is mij niemand overgebleven." En Hubert had zich gekwetst gevoeld omdat hij volgens zijn moeder niets voor haar betekende. Hij had haar alleen gelaten en was in de stad gaan ronddolen, onlangs heeft hij me dat allemaal verteld.

MARK: Wanneer?

BEA: Vorige week of zo.

FRANK: Nadat zijn vader hem die afranseling had gegeven?

BEA: Ja, dan was het, nu weet ik het weer.

FRANK: Hij zag er toen niet goed uit.

BEA: Wie? Hubert of zijn vader?

FRANK: Hubert. Als zijn vader zich kwaad maakt, doet hij dat met overtuiging. Ik had hem nog nooit zo gezien. En waarom eigenlijk? Gewoon omdat hij die dag niet op het werk was verschenen. 't Kan iedereen gebeuren.

MARK: Ja, maar niet op die manier.

FRANK: Welke manier?

MARK: Aan mij zeggen dat hij gaat werken, thuis zeggen dat hij gaat werken, op tijd opstaan om te gaan werken, stel je voor, een hele prestatie voor Hubert, maar onderweg bij André blijven hangen. En dat terwijl we ons onnozel gezocht hebben om voor mijnheer het passende werk te vinden. Een schurk is het, een doortrapte schurk!

FRANK: Hij weet niet wat hij doet.

MARK: Hij weet het wel. Is hij misschien zot?

FRANK: Nee, maar toch weet hij niet wat hij doet. Ik ben er zeker van dat hij dat werk in feite graag doet en ook wil houden.

MARK: Waarom handelt hij er dan niet naar?

FRANK: Weet ik veel. Hij is er misschien niet van overtuigd dat het zin heeft.

MARK: Wat?

FRANK: Werken. Zoals hij het indertijd zinloos vond naar school te gaan.

MARK: En zoals hij het nu zinloos vindt te eten, te slapen, te lezen, te praten, te bidden, te kakken... verduiveld toch, hij is geen luijaard. Als hij wil werken werkt hij. Maar er is iets dat hem blokkeert. Iets in zijn hersenen dat in tilt is gegaan. (En na een onderbreking tot Frank) En hoe gaat het met jouw werk?

FRANK: Welk werk?

MARK: Die paar dagen waarvoor de gemeente je als schilder heeft aangeworven.

FRANK: Tot vrijdag lopen ze.

MARK: En daarna komt er niets meer binnen?

FRANK: Nee, niets. Mijn moeder protesteert wel af en toe, maar dat ben ik intussen wel al gewoon geworden. Ik moet zeggen dat ze de laatste tijd kalmer is geworden nu Hubert hier woont...

MARK: Woonde.

FRANK: ... en nu ik hem dus niet meer dagelijks in huis haal om te eten of om te slapen. Mijn moeder ging daaraan ten onder, ze kon helemaal niet met Hubert overweg. Hij zat bij ons aan tafel en zei geen woord. Hij kwam eten als het hem paste, meestal als hij van thuis weggelopen was. Twee keer, maar dat weet je wel al, is hij zelfs bij ons binnengelopen omdat de flieken hem achternazaten. Je zag ze buiten rondrijden met hun kombi"s. Mijn moeder vroeg dan wat hij uitgespookt had. Niets, zei hij dan, het heeft allemaal

FRANK: geen belang. Maar op hem maakte mijn moeder zich nooit boos, alleen op mij. Zo van "Je zou die jongen toch eens ergens in een inrichting moeten steken. Daar maken ze misschien nog eens iets goed van hem".

BEA: Jouw moeder is braaf, de mijne heeft hem nooit in huis laten komen.

MARK: Ja, Frank, jouw moeder is een goed mens, zoveel lopen er niet rond. En om dan met zulke zonen opgezadeld te worden.

FRANK: Mark, je weet toch dat ik geen slechterik ben!

MARK: (lachend) Nee, maar je wordt er wel een. Arme moeder van jou. Je zou beter wat naar haar luisteren wanneer ze je zegt niet steeds bij André op café te gaan.

FRANK: Verdomme, mogen we nog iets doen! We doen er niemand kwaad mee door op café te gaan. Wat een gezaag vandaag! Ik wist niet dat je iets tegen André's café had!

MARK: (Boos) Luister. Als ik weet dat er met Hubert iets mis is, weet ik dat dit deels ook met André's café te maken heeft. Van toen hij daar vaak binnenzat is zijn houding verstard.

FRANK: Hubert is altijd geweest zoals nu. Hij liep al van zijn tien weg van huis. Dan was er nog geen sprake van André's café.

MARK: Groot gelijk. Ik heb alleen maar gezegd dat Andre's café die problemen niet helpt op te lossen. Integendeel, Hubert is harder geworden, ondoorgrondelijk. Ik heb het gevoel dat er daar types zitten die een nefaste invloed op hem uitoefenen. In alle betekenissen. Eergisteren vroeg hij mij 2000 frank voor schulden die hij aan iemand moet afbetalen. Hij wou mij niet zeggen aan wie, ik heb ook niet aangedrongen. Maar ik had het beter gedaan want er is daar ergens iets niet pluis.

FRANK: Eric Verschraeghe.

MARK: Hoezo, Eric Verschraeghe?